

Fylkesmannen i Rogaland Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Margareta Skog
Telefon: 51 56 89 32

Arkivnr.: 461.2
Saksnr.: 10/7951

Sandnes kommunes avløpsnett tilknyttet SNJ - Kontrollrapport

Rapportnr: 2010.167.I. FMRO
Type kontroll: Verifikasjon

Informasjon om virksomheten:

Navn: Sandnes kommune	Organisasjonsnr.: 964965137
Postadresse: Postboks 583, 4305 SANDNES	Besøksadresse: Jærveien 33, 4319 SANDNES
Utslippstillatelse: 16.05.2000	Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon
Risikoklasse: Ikke fastsatt	Kommune/kommunenr.: Sandnes/1102
Kontrolldato: 15.11.2010	Tidspunkt for forrige kontroll: Ingen tidligere kontroll

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Signe Kvandal, Kjell Åge Askvik, Roar Karlsen, Geir Trygve Askeland og Thore Marton Sviland	Fra fylkesmannen: Margareta Skog Mariann Størksen
--	---

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema for kontrollen var:

1. Avvikshåndtering og risikovurdering
2. Klimatilpassninger
3. Avløpsledninger og overløp

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket ett (1) avvik under kontrollen. Dette er:

- Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering av avløpsanlegget
- Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmåliger, modellering eller annen beregning

Avvikene er beskrevet på sidene 4 og 5.

Oppfølging etter kontrollen

Se underrubrikken *Oppfølging etter kontroll*, under *Kommentar* til det enkelte avvik.

Rapport godkjent (dato):

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Margareta Skog
senioringeniør

Bakgrunn

Høsten 2010 deltar Fylkesmannen i Rogaland i en landsdekkende kontrollaksjon rettet mot avløpsanlegg i større tettbebyggelser. Aksjonen ledes av Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif), og inkluderer både brevkontroll og verifikasjon. Aksjonen er en fortsettelse av en tilsvarende aksjon i 2008.

Alle kommuner i Rogaland med avløpsnett tilknyttet avløpsreanseanlegg som omfattes av kapittel 14 i forurensingsforskriften, har deltatt i brevkontrollen. Dette er: Karmøy, Eigersund, Gjesdal, Sandnes, Stavanger, Sola, Randaberg, Time, Klepp, Haugesund og Hå kommuner. IVAR IKS har deltatt i brevkontrollen med *IVAR IKS Sentralreanseanlegg Nord-Jæren* (SNJ) og *IVAR IKS Avløpsanlegg Grødaland* (Grødaland).

I tillegg til brevkontrollen er det gjennomført fysiske kontroller (verifikasjoner) av følgende fem (5) avløpsanlegg: Avløpsnettet (m/tilhørende overløp og pumpestasjoner) i Stavanger, Sandnes og Gjesdal kommuner, samt IVAR IKS sine avløpsreanseanlegg Grødaland og SNJ (m/tilhørende avløpsnett, overløp og pumpestasjoner).

For mer og generell informasjon om kontrollaksjonen vises til Klifs infoark (2680/2010), *Kontrollaksjon avløp 2010*.

Generelt sett blir kontroller gjennomført for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Rapportene omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor Fylkesmannens forvaltningsområde. Rapportene gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetenes miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten er skrevet etter kontrollen 15. november 2010 av Sandnes kommune sitt avløpsnett tilknyttet SNJ.

Definisjoner

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Regelverk

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollaksjonen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, av 06.12.1996, med senere endringer.
- *Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004. (Kjernedokumentet er Kapittel 14, *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser*. I tillegg kommer definisjoner som er angitt i Kapittel 11, *Generelle bestemmelser om avløp*).

- Utslippstillatelsen for det enkelte avløpsanlegg. For Sandnes kommunes avløpsnett tilknyttet SNJ gjelder *Utslippstillatelse for Sandnes kommune* (med tilhørende følgebrev). Tillatelsen er datert 16.05.2000.

Resultater fra kontrollen

Det ble etter kontrollen gitt to (2) avvik. Disse er beskrevet nedenfor.

Vi har her benyttet Klif sine standardformuleringer, inkl. nummerering, av avvikene. Det er kun i de tilfeller at det står et kryss i boksen foran at vi har gitt avvik. For oversiktens skyld har vi i rapporten fjernet alle predefinerte avvik der ingen av de underliggende avkryssingsbokser er aktuelle.

Avvik

Det ble gitt to (2) avvik etter kontrollen. Disse er beskrevet nedenfor.

Avvik 2: Risikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 punkt 6 (Vurdere risiko)

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under:

- 2A) Det er ikke utarbeidet en skriftlig miljørisikovurdering for avløpsanlegget
- 2B) Risikovurderingen er mangelfull/utilstrekkelig behandlet for noen områder (f.eks. avløpsnett, overløp, renseanlegg)
- 2C) Det er ikke etablert rutiner for risikohåndtering av forhold med uakseptabel høy risiko
- 2D) Klimatilpasning er ikke behandlet i og inngår ikke i risikovurderingen
- 2E) Annet delavvik (spesifiser)

Kommentarer:

Kommunen har et fungerende system for avvikshåndtering. Informasjonen som registreres inn i systemet benyttes aktivt. For eksempel når kommunen skal velge hvilke strekninger som er optimalt å prioritere for sanering, analyseres og brukes informasjonen som ligger lagret i systemet.

I tillegg til all den kunnskap som avløpsenheten i kommunen har gjennom nevnte og andre skriftlige system, besitter kommunen gjennom sine medarbeidere mye verdifull ikke-skriftlig kunnskap.

Blant annet for å sikre at nyttig ikke-skriftlig kunnskap og innsikt som kommunen besitter gjennom den enkelte medarbeider blir dokumentert og dermed tilgjengelig for alle og etter-

tiden, trenger kommunen å få utarbeidet en skriftlig risikovurdering på avløpsområdet.

Under kontrollen ble det opplyst at kommunen på (drikke)vannområdet hadde utarbeidet en ROS-analyse. Prosessen med å utarbeide denne dokumentasjonen og resultatet av gjennomgangen, vurderer kommunen som klart nyttig.

Kommunen sa seg under kontrollen enig med Fylkesmannen i at kommunen trenger en tilsvarende gjennomgang og dokumentasjon på avløpsområdet som den alt har på plass for drikkevann.

Oppfølging etter kontroll: Avviket lukkes når kommunen har bekreftet at en grundig risikovurdering (for eksempel ROS-analyse) av avløpsnett m/tilhørende overløp og pumpestasjoner vil bli utarbeidet i løpet av 2011, og ferdigstilt før januar 2012. Fristen for å bekrefte at dokumentasjon vil utarbeides og ferdigstilles innen nevnte frist, settes til 31.12.2010.

Avvik 4: Overløp av urensset kloakkvann blir ikke tallfestet

Avvik fra: Forurensingsforskriften § 14-5 Avløpsnett.

Grunnlaget for avviket er krysset av og kommentert under:

- 4A) Vesentlige overløp mangler utstyr som enten registrerer vannmengde eller tidsvarighet for overløp av urensset vann
- 4B) Forurensingsutslipp av urensset vann via alle overløp blir ikke tallfestet enten ved utslippsmålinger, modellering eller annen beregning
- 4C) Kommunen har ikke oversikt over alle overløp på ledningsnett
- 4D) Annet delavvik (spesifiser).

Kommentarer:

Fristen i forurensingsforskriftens kapittel 14 for å registrere eller beregne driftstid på overløpene var 31. desember 2008, jf. §14-5, siste ledd.

Kommunen har bestilt et modelleringsverktøy for beregning av utslippene via overløp. Verktøyet vil leveres og tas i bruk i 2011.

Oppfølging etter kontroll: Avviket lukkes så snart kommunen har bekreftet at den, senest 31.12.2011, kan dokumentere driftstiden på alle overløp på Sandnes kommunes avløpsnett tilknyttet SNJ.

Frist for å oversende bekreftelsen settes til 31.12.2010.

Andre forhold

- Fylkesmannens helhetsinntrykk etter denne kontrollen er at Sandnes kommune driver sitt avløpsnett tilknyttet SNJ på en god måte.
- Spesifikke krav i kommunens utslippstillatelse er bare kontrollert i den grad de inngår som spørsmål og tema i den landsdekkende aksjonen.
- Kommunens *Hovedplan for avløp og vannmiljø* er under revidering. Ny plan forventes vedtatt innen utgangen av 2011.
- www.regelhjelp.no er et nyttig verktøy for alle som raskt og enkelt ønsker å skaffe seg oversikt, og holde seg oppdatert, i det viktigste regelverket på HMS-området innenfor gitt bransje. Aktuelle krav for virksomheter som driver med rensing av avløpsvann ligger på Regelhjelp.no under bransjen kalt *Avløpsbransjen*.

-§§§-